

Prezydent podpisał zmiany w służbie cywilnej. Będzie kolejna deubekizacja administracji publicznej

<https://www.prawo.pl/samorząd/nowelizacja-ustawy-o-służbie-cywilnej,511387.html?fbclid=IwAR3Ssl2xqXh3sULOKLTVXIadghGSId7uyO0xx5HG6DSYy41IWU1p7BsUBQ>

Robert Horbaczewski, Krzysztof Kościłki

Data dodania: 19.06.2023

Odbiurokratyzowanie i uelastycznienie zatrudnienia w służbie cywilnej, uproszczenie naboru na stanowisko, zmiany w systemie czasu pracy i funkcjonowaniu komisji dyscyplinarnych - zakłada nowelizacja ustawy o służbie cywilnej i innych ustaw. Pracę w administracji państwowej i służbie cywilnej stracą pracownicy i współpracownicy organów bezpieczeństwa, nawet jeśli złożą zgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne.

Prezydent Andrzej Duda podpisał ustawę z 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw. Zdaniem Dobrosława Dowiata-Urbańskiego, szefa Służby Cywilnej, uchwalona ustawa spowoduje, że służba cywilna (około 117 tys. etatów), jako duży publiczny pracodawca

(1727 urzędów), będzie bardziej dostępna na rynku pracy. Stowarzyszenie Absolwentów Krajowej Szkoły Administracji Publicznej uważa, że nowelizacja, ma charakter techniczny i wprowadza punktowe korekty w służbie cywilnej.

W urzędach państwowych bez pracowników i współpracownicy organów bezpieczeństwa

Założenia nowelizacji opracowano jeszcze w 2021 roku. Ale w czasie prac legislacyjnych nad rządowym projektem dodano do niego nowe kontrowersyjne elementy. Zmiana, którą wprowadzono na wniosek MSWiA, dotyczy osób, które w okresie od 22 lipca 1944 roku do 31 lipca 1990 roku pełniły służbę i pracowały w organach bezpieczeństwa państwa lub były współpracownikami tych organów w rozumieniu przepisów tzw. ustawy lustracyjnej. Zmiany dodano do ustawy z 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych.

Osoby takie (także nie będące urzędnikami) będą miały zakaz zatrudnienia w służbie cywilnej oraz urzędach państwowych. - Uzasadnieniem dla wprowadzenia tych przepisów jest konieczność zapewnienia bezpieczeństwa państwa, szczególnie w sytuacji podwyższonego zagrożenia w związku z atakiem Rosji na terytorium Ukrainy - uzasadnił Dobrosław Dowiat-Urbański.

W noweli określono zasady wygaśnięcia stosunku pracy w przypadku osób, które już złożyły oświadczenia lustracyjne i przyznały się do współpracy lub skłamały w tej sprawie. Listę pracowników pod kątem oświadczeń zweryfikuje IPN w ciągu pięciu miesięcy od jej otrzymania. Natomiast osoby urodzone przed 1 sierpnia 1972 r., które nie złożyły jeszcze oświadczenia, będą musiały to zrobić w ciągu 30 dni od wejścia w życie noweli. Jeśli tego nie zrobią, stracą pracę.

Przyjęte przepisy budzą kontrowersje, na co zwracało uwagę już sejmowe biuro legislacyjne. Wskazywało, że wygaśnięcie stosunków pracy w przypadku osób, które przyznały się już w oświadczeniu lustracyjnym do współpracy z bezpieczeństwem, może naruszać standard lustracji. Tzn. negatywne konsekwencje mają ponosić tylko tzw. kłamcy lustracyjni. Rozwiązania te były też jednym z głównych powodów dla których veto do ustawy zgłosił Senat.

Nowe systemy pracy i rozliczeniowe

Uchwalone zmiany umożliwiają stosowanie w służbie cywilnej szerszego niż dotychczas katalogu systemów i rozkładów czasu pracy. Z dotychczasowego określania w tygodniach - nastąpi zmiana na miesiące. Taka sama zmiana nastąpi w równoważnym systemie czasu pracy.

Ponadto w tych dwóch systemach okres rozliczeniowy będzie wynosił tyle samo. Urzędy będą mogły ustalić maksymalny czas trwania okresu rozliczeniowego do 4 miesięcy. Umożliwi to korzystanie z dłuższych okresów rozliczeniowych (z obecnie maksymalnie 8 lub 12 tygodni). Dłuższe okresy rozliczeniowe pozwolą pracodawcom na racjonalne gospodarowanie czasem pracy, stosownie do zapotrzebowania na pracę w danym okresie i ułatwiają rekompensowanie pracy nadliczbowej czasem wolnym od pracy.

Ponadto projekt wprowadza nowe systemy czasu pracy:

- zadaniowy
- skróconego tygodnia z możliwością wydłużenia dobowego wymiaru czasu pracy do 12 godzin
- system czasu pracy, w którym praca jest świadczona wyłącznie w piątki, soboty, niedziele i święta np. kontrole drogowe wykonywane przez inspektorów transportu drogowego lub kontrole weterynaryjne na granicach.

Nowo wprowadzone systemy czasu pracy są wzorowane na rozwiązaniach kodeksowych.

Preferowane aplikowanie elektroniczne

Ustawa zakłada, że podstawą formą aplikowania na wolne stanowisko pracy będzie forma elektroniczna. Jednocześnie pozostawiono możliwość składania dokumentów w formie papierowej. Urząd organizujący nabór będzie miał obowiązek przyjąć dokumenty złożone przez kandydata w każdej z tych form – to kandydat będzie decydował, w jaki sposób chce je wnieść. Aby ułatwić proces naboru powstanie system teleinformatyczny, który umożliwi zamieszczenie ogłoszeń o naborze, składanie wymaganych dokumentów, dokumentowanie przebiegu naboru, w tym oceny kandydatów, założenia profilu użytkownika systemu teleinformatycznego.

Zmiana pozwoli też prowadzenie jednego naboru na więcej niż 5 stanowisk poprzez to, że umożliwi komisji rekrutacyjnej wyłonienie więcej niż 5 kandydatów, zależnie od liczby stanowisk pracy, na które prowadzony jest nabór. Dzięki temu uniknie się konieczności prowadzenia kilku odrębnych naborów na takie same stanowiska. Przy decydowaniu o tym, które z tych osób zostaną wyłonione, komisja będzie brać pod uwagę zarówno poziom spełniania wymagań niezbędnych, jak i dodatkowych. Oznacza to, że o tym, którzy z kandydatów zostaną wyłonieni (tzn. są najlepsi), komisja zdecyduje na podstawie oceny poziomu spełniania przez nich wszystkich wymagań na stanowisko, przy czym zadaniem komisji będzie wyważenie proporcji w tym zakresie.

Ustawa skraca minimalny termin składania przez kandydatów dokumentów, liczony od dnia ogłoszenia naboru w BIP z 10 dni do 5 dni.

Uproszczenie naborów dla obcokrajowców

Ustawa przewiduje uproszczenie możliwości ogłaszania naboru na stanowisko, o które może się ubiegać także cudzoziemiec. Obecnie dyrektor generalny (kierownik) urzędu, ogłaszając nabór wskazuje, za zgodą Szefa Służby Cywilnej, stanowiska, o które mogą ubiegać się również cudzoziemcy. To wpływa na wydłużenie procesu naboru. Ustawa ma usunąć tę barierę.

Cudzoziemcy będą mogli ubiegać się o wszystkie stanowiska, o ile w ogłoszeniu o naborze nie zostanie zastrzeżone, że na danym stanowisku może być zatrudniony wyłącznie obywatel polski. Decyzja w tym zakresie została pozostawiona dyrektorom generalnym (kierownikom) urzędów.

Informacja publiczna dotycząca kandydatów

Nowelizacja usuwa dotychczasowe wątpliwości interpretacyjne dotyczące tego co jest informacją publiczną w naborze. Odtąd informacją publiczną dotyczącą kandydatów do pracy w służbie cywilnej będą imiona, nazwiska i informacje o wyłonionych kandydatach odnoszące się do wymagań na stanowisko pracy (ich wyniki uzyskane w toku naboru).

Ponadto nowe przepisy uszczegóławiają treść protokołu z przeprowadzonego naboru oraz wprowadzają obowiązek upowszechnienia informacji o kandydacie zatrudnionym w ciągu 3 miesięcy w miejsce

poprzednio zatrudnionego kandydata, bez przeprowadzania kolejnego naboru. Nabory, które będą trwały w dniu wejścia w życie nowych przepisów, będą prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Połączone komisje dyscyplinarne

Według szefa Służby Cywilnej regulacje dotyczące tworzenia komisji dyscyplinarnych nadmiernie krępują samodzielność pracodawców. Tylko w ok. 60 proc. urzędów działa komisja dyscyplinarna, przede wszystkim brak ich w małych urzędach, które nie są w stanie samodzielnie stworzyć komisji.

Uchwalona 14 kwietnia ustawa, przewiduje uelastycznienie przepisów w zakresie tworzenia komisji dyscyplinarnych. Umożliwi łączenia komisji dyscyplinarnych urzędów w trakcie ich kadencji we wspólną komisję dyscyplinarną oraz dopuszcza przystąpienia i wystąpienia urzędu ze wspólnej komisji dyscyplinarnej w trakcie jej kadencji, bez wpływu na byt prawny komisji.

Z tej możliwości będą mogli korzystać np. urzędy, które zatrudniają niewielu członków korpusu służby cywilnej (poniżej 10 osób).

Zmiany w KSAP wprowadzone w komisji

Nowelizacja wprowadza też zmiany dotyczące Krajowej Szkoły Administracji Publicznej im. prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. Przewiduje m.in., że obok kształcenia stacjonarnego pojawi się dualny tryb kształcenia polegającego na kształceniu i świadczeniu pracy w sposób naprzemienny. Będzie to program dla osób już zatrudnionych w administracji publicznej, które mają doświadczenie zawodowe analogiczne do możliwości ubiegania się o uzyskanie mianowania w służbie cywilnej. Decyzję o trybie kształcenia Słuchaczy w kolejnych latach będzie podejmował, na wniosek dyrektora KSAP, Prezes Rady Ministrów.

Szef Służby Cywilnej zmianę uzasadnił odpowiedzialnością na spadające zainteresowanie kształceniem stacjonarnym, a ponadto tym, że szkolący będą mogli nabywać kompetencje, bez rezygnacji z pracy w urzędzie. Nowela wprowadza też otwarty katalog zadań szkoły, w tym prowadzenie szkoleń.

Krytycznie zmianę ocenia Stowarzyszenie Absolwentów Krajowej Szkoły Administracji Publicznej uważa, że nowelizacja ustawy o KSAP powinna być procedowana jako osoby projekt rządowy, bo przepisy te istotnie zmieniają charakter działania szkoły.

Służba cywilna będzie miała swoje święto

Nowelizacji ustanowią też Dnia Służby Cywilnej (corocznie 17 lutego) oraz odznakę honorową „Za Zasługi dla Służby Cywilnej”. Odznaka honorowa będzie przyznawana osobom zasłużonym dla służby cywilnej, czyli m.in.: legitymującym się wieloletnim doświadczeniem oraz szczególnymi osiągnięciami w pracy w służbie cywilnej, zaangażowanym w kształtowanie kadr służby cywilnej, szczególnie zaangażowanym w rozwój służby.

Nowelizacja ustawy o służbie cywilnej i innych ustaw trafi teraz do podpisu Prezydenta.